

Uz sākumlapu>Tiesību akti un judikatūra>Valsts tiesību akti

Vnitrostatnī právní předpisy

Austrija

Úvod – Tato stránka poskytuje informace o právním systému Rakouska a přehled rakouského práva.

Právní zdroje

Druhy právních nástrojů – popis

Rakouské právo je především psaným právem (gesetztes Recht).

V souladu s rakouskou spolkovou ústavou existuje kromě spolkového (ústavního) zákona v devíti spolkových zemích samostatný (ústavní) zákon spolkové země. Provinční ústavní právo nesmí být v rozporu s federálním ústavním právem, a je mu tedy **podřízeno**. V zásadě však tato hierarchie mezi spolkovými a zemskými právními předpisy neexistuje. Od roku 1988 mohou spolkové země uzavírat mezinárodní smlouvy v záležitostech, které spadají do jejich působnosti. V zahraničních věcech má však i nadále přednost spolková vláda.

Stav obyčejového práva a judikatury

Obyčejové právo hraje velmi omezenou úlohu.

Rozsudky nejvyšších soudů stanoví důležité zásady pro uplatňování práva a mají zásadní význam, Právo soudnictví však není formálně uznáno za pramen práva.

Právní orgány

Stát v zásadě zahrnuje suverenitu – akty orgánů veřejné moci, které vydávají příkazy – zákony (legislativní akty), správní akty (akty výkonné moci) a soudní rozhodnutí (soudní akty).

Právní předpisy stanoví správní akty, k nimž jsou správní orgány oprávněny. Může se jednat například o vydávání oznámení (individuální akty) nebo přijetí nařízení (obecných právních ustanovení). Akty přímého správního orgánu a nátlaku mohou být zváženy i tehdy, je-li například v případě policejních operací nutný okamžitý úřední zásah, aby se předešlo nebezpečí.

Mezinárodní prameny práva a právo Evropské unie

Rakouská **ústava** stanoví, že obecně uznávaná pravidla mezinárodního práva tvoří součást rakouského spolkového práva a stanoví, aby byly mezinárodní smlouvy **začleněny** do rakouského právního řádu (obecná a zvláštní provedení mezinárodních smluv ve vnitrostátním právu). Postavení ustanovení mezinárodní smlouvy ve vnitrostátním právním řádu je určeno jejich obsahem.

Aby byly mezinárodní smlouvy, kterými se mění nebo doplňuje ústava, schváleny v Národní radě (Nationalrat – dolní komora rakouského parlamentu), musí být přijaty stejnou zvláštní většinou hlasů jako spolkové ústavní zákony. Pro mezinárodní smlouvy, kterými se mění nebo doplňují zákony, platí stejná požadavky na usnášedischopnost jako pro přijímání návrhů zákonů.

Spolkový prezident v zásadě uzavírá státní smlouvy na žádost spolkové vlády nebo jím pověřeného spolkového ministra. K uzavření politických mezinárodních smluv a mezinárodních smluv, kterými se mění nebo doplňují právní předpisy, je nutný předchozí souhlas Národní rady. Spolkový prezident může zmocnit spolkovou vládu nebo příslušné členy spolkové vlády, aby uzavírali některé druhy mezinárodních smluv, které nemají politický charakter ani se jimi nemění či nedoplňují právní předpisy.

Od **přistoupení Rakouska k Evropské unii** dne 1. ledna 1995 již rakouské ústavní právo neurčuje relevantní základní právní řád, ale také právo Evropské unie (**konstitucionalismus**). Podle převládajícího názoru má **unijní právo přednost před vnitrostátním právem**, a tedy i před pouhým spolkovým ústavním právem, **nikoli však** základními zásadami spolkové ústavy.

Základní akty

Občanské právo

V občanských věcech vykonávají příslušnost v prvním stupni obvykle okresní soudy a krajské soudy. Mimo Vídně projednávají obchodní věci také okresní soudy a krajské soudy. Krajské soudy jsou navíc placeny v případech týkajících se práce a sociálního zabezpečení. Pouze Vídeň má vlastní okresní soud pro obchodní věci, vlastní obchodní soud a vlastní pracovní a sociální soud.

Příslušnost je v zásadě rozdělena mezi soudy podle povahy žaloby (objektivní příslušnost) a určuje se podle výše sporu pro všechny věci, které nejsou takto odděleny od okresních nebo krajských soudů. Typ případu má vždy přednost před kritériem hodnoty.

Okresní soudy jsou příslušné na základě povahy nároku, např. ve většině sporů týkajících se rodinného práva nebo nájemních vztahů. Krajské soudy jsou příslušné podle povahy nároku, jako jsou spory podle zákona o atomové odpovědnosti, zákona o oficiální odpovědnosti, zákona o ochraně údajů, práva hospodářské soutěže a autorského práva. Okresní soudy jsou příslušné pro případy, kdy hodnota nároku činí až 15 000 EUR, a krajské soudy jsou příslušné v případech, kdy hodnota nároku přesahuje 15 000 EUR.

Každý má obecnou příslušnost z důvodu svého osobního vztahu k soudnímu obvodu. Žaloby se obvykle podávají u obecného soudu žalovaného. Obvyklá příslušnost soukromé osoby se obvykle určuje podle místa, kde má tato osoba bydliště nebo místo obvyklého pobytu; osoba může mít více než jedno obvyklé místo soudu. Obvyklé místo soudní příslušnosti právnické osoby se obvykle určuje podle místa, kde má právnická osoba své sídlo.

Obchodní právo

Pouze Vídeň má specializované občanskoprávní soudy pro obchodní věci, a sice Bezirksgericht für Handelssachen (okresní soud pro obchodní věci) a Handelsgericht Wien (obchodní soud ve Vídni) a specializovaný občanskoprávní soud pro pracovníprávní věci a sociální věci, a sice Arbeit- und Sozialgericht Wien (soud pro pracovní a sociální věci ve Vídni). Ve všech ostatních okresech projednávají obchodní věci a věci týkající se pracovního práva a práva sociálního zabezpečení obecné soudy. Místní příslušnost v obchodních věcech a ve věcech týkajících se pracovního práva a práva sociálního zabezpečení se obvykle řídí obecnými pravidly občanského soudního řízení.

Správní právo

Správní právo upravuje – široce – jako „veřejné“ právo, organizaci správních orgánů a procesní právo správních orgánů, ale také vztahy mezi státem a jeho občany, povinnosti jednání adresátů právních předpisů a hmotněprávní kritéria pro rozhodování veřejné správy. Ve velkém počtu konkrétních oblastí správního práva patří například občanství a cizí státní příslušníci, policie a stavební právo.

Kromě jednání, které je trestáno soudem, upravuje správní trestní právo také to, co představuje správní delikt podle trestního práva správního.

Mezi další podoblasti správního práva patří ustanovení o správním řízení a (správní) právní ochraně. Rozhodnutí správních orgánů, např. rozhodnutí, lze napadnout u správních soudů odvoláním.

Hierarchie právních norem

Federální ústavní standard vyžaduje dvoutřetinovou většinu hlasů v Národní radě, přičemž je přítomna alespoň polovina členů.

Kromě toho musí být takto přijatý právní předpis výslovně označen jako „ústavní zákon“ nebo „ústavní ustanovení“.

Naopak platné usnesení o ustanovení založeném na spolkovém zákoně vyžaduje přítomnost alespoň jedné třetiny členů Národní rady a absolutní většinu odevzdaných hlasů.

1. Základní zásady ústavy

Hlavní zásady (základní zásady) rakouské ústavy jsou hlavními základy rakouského právního řádu:

zásada demokracie,

zásada rozdělení moci,

zásada právního státu,

zásada republikánského zřízení,

zásada spolkového státu a

liberální zásada.

Tyto hlavní zásady tvoří jako celek **ústavní pořádek**.

Mají velkou ústavní důležitost. Pokud změna federální ústavy upustí od jedné z hlavních zásad nebo zásadně změní vztah mezi těmito zásadami, považuje se to za **celkovou změnu** a **vyžaduje referendum**.

2. Primární a sekundární právo EU

Přistoupení Rakouska k Evropské unii dne 1. ledna 1995 znamenalo celkovou změnu rakouské ústavy. Od přistoupení již rakouské ústavní právo neurčuje relevantní základní právní řád, ale také právo Evropské unie (**konstitucionalismus**). Podle převládajícího názoru má **unijní právo přednost před vnitrostátním právem**, a tedy i před pouhým spolkovým ústavním právem, nikoli však základními zásadami spolkové ústavy.

3. „Obyčejné“ spolkové ústavní zákony

Ústavní právo stanoví „pravidla hry“ pro politickou činnost, protože určuje:

legislativní postup

postavení nejvyšších orgánů státu,

vztah mezi spolkovou vládou a spolkovými zeměmi, co se týče legislativního procesu a uplatňování práva, a

kontrolu činnosti vlády veřejnoprávními soudy.

4. Federální zákony

Základní zásada právního státu zakotvená v ústavě vyžaduje, aby bylo právo (ve veřejné správě a u soudů) uplatňováno v souladu se zákonem. Ústava rozděluje zákonodárnou moc mezi spolkovou vládou a spolkové země.

Předpisy

Nařízení (**Verordnungen**) jsou **obecné právní předpisy správních orgánů, které jsou závazné pro** všechny osoby podléhající zákonu. Ústava světuje obecné oprávnění k vydávání prováděcích předpisů, které rozvádějí pravidla stanovená v obecnějších ustanoveních, obvykle zákonech. Nařízení, kterými se mění nebo doplňuje zákon, vyžadují výslovné ústavní povolení.

6. Rozhodnutí

Rozhodnutí (Bescheide) jsou primárně správní akty k použití zákonů a jsou určena pouze osobám specifikovaným v rozhodnutí.

Legislativní postupy

Legislativní iniciativa

Návrhy zákonů mohou Národní radě předkládat:

Národní radě se navíc musí k projednání předložit občanská iniciativa, kterou předložilo spolu s podpisy 100000 voličů nebo jedna šestina voličů ve třech spolkových zemích.

V praxi je většina legislativních podnětů předložena spolkovou vládou. Návrhy zákonů spolkové vlády musí spolková vláda schválit jednomyslně. Před tím je návrh zákona vypracovaný příslušným spolkovým ministrem zveřejněn k posouzení jiným orgánům (Länder, zájmovým skupinám).

Přijetí zákona

Návrh zákona po přijetí Národní radou vyžaduje souhlas Spolkové rady. (Návrhy spolkových zákonů týkající se financí nemusí být Spolkové radě předloženy – spolková suverenita Národní rady). Kancléř následně předloží návrh zákona prezidentovi k ověření.

Národní rada může rozhodnout, že se o návrhu zákona bude konat referendum. Referendum rovněž může vyžadovat většina poslanců Národní rady. V takovém případě musí být návrh zákona, který byl již schválen v Národní radě, před ověřením schválen v referendu.

Referendum je rovněž vyžadováno pro jakoukoli celkovou změnu ústavy.

Prezident svým podpisem osvědčuje, že zákon byl přijat v souladu s ústavou. Ověřený zákon musí být kontrasignován spolkovým kancléřem.

Zákon může být zrušen buď výslovně (formální odchylka), nebo přijetím nového právního předpisu, jehož obsah je v rozporu s předchozím ustanovením (věcná odchylka), aniž by formálně stanovil, že předchozí ustanovení již není platné (lex posterior derogat legi priori). Zvláštní zákony mají přednost před obecnými zákony (lex specialis derogat legi generali). Kromě toho může být platnost zákona od počátku omezena.

Vyhlášení, zveřejnění a vstup v platnost

Po podpisu federálním prezidentem (za účelem ověření ústavy) a spolupodepisování spolkovým kancléřem je spolkový zákon vyhlášen ve Spolkové sbírce zákonů.

Nestanoví-li zákon jinak (zpětná působnost nebo zákonodárný zákon), nabývá zákon účinnosti uplynutím dne vyhlášení ve Spolkové sbírce zákonů.

Prostředky řešení rozporů mezi různými prameny práva

Ústavní soud má jakožto výraz základní zásady právního státu pravomoc přezkoumávat ústavnost zákonů a zákonnost nařízení (tzv. soudní přezkum).

Ústavní soud rovněž rozhoduje o „kolizích příslušnosti“, např. mezi soudy a správními orgány, provinčními a federálními orgány, které se dovolávají příslušnosti nebo odmítají příslušnost v téže věci.

V rámci své „příslušnosti pro určení příslušnosti“ Ústavní soud rovněž závazně určuje, zda právní akt nebo akt výkonu spadá do pravomoci spolkové vlády nebo spolkových zemí.

V každém jednotlivém případě nemá přednost použití vyšší právní síly.

Právní databáze (s odpovídajícími odkazy)

Je konzultace bezplatná?

Samozřejmě. Právní předpisy a judikatura jsou dostupné zdarma online prostřednictvím Spolkového právního informačního systému (RIS) na adrese <https://www.ris.bka.gv.at/>.

Ve kterých jazycích je databáze k dispozici?

Databáze je v zásadě k dispozici pouze v němčině. Některé obecné informace a výběr právních předpisů lze nalézt v angličtině na vstupní stránce v anglickém jazyce (viz odkaz: [RIS Právní informační systém \(bka.gv.at\)](#)).

Jaká kritéria vyhledávání jsou k dispozici?

Databáze, z níž vychází spolkový právní informační systém (RIS), je rozdělena na různé aplikace, např. „federální konsolidované právní předpisy“, „Land Law consolidated“, „[Spolková sbírka zákonů pravé z roku 2004](#)“, „[Staat- und Bundesgesetzblatt 1945–2003](#)“ a další. Kromě poskytování informací o právu Rakouské republiky (např. konsolidované spolkové a regionální právo, judikatura) slouží RIS také jako právně závazné zveřejnění mimo jiné spolkových sbírek zákonů (od roku 2004) a provinční sbírky zákonů (od roku 2014/15).

Pro každou žádost existuje samostatný vyhledávací formulář s možnostmi vyhledávání přizpůsobenými dané aplikaci. Například v nejběžněji používané aplikaci „Federální právo konsolidované“ může být vyhledávání omezeno mimo jiné odkazem na kritéria „vyhledávací slovo“, „název, zkratka“, „publikační orgán“, „druh právních předpisů“, „indexové číslo“, datum platnosti a časová působnost. V celkovém souboru údajů je rovněž možné vyhledávat úplné znění (za předpokladu, že je v němčině).

Různé příručky k dílčím aplikacím jsou k dispozici v části „Pomoc/kontakt“. Například příručka pro vyhledávání v RIS (viz odkaz [HandbuchBgblAuth.pdf \(bka.gv.at\)](#)) podporuje vyhledávání spolkových sbírek zákonů v právně závazné („autentické“) verzi.

Poslední aktualizace: 15/12/2023

Toto je strojový překlad. Provozovatel těchto stránek odmítá právní odpovědnost za kvalitu tohoto strojového překladu.